

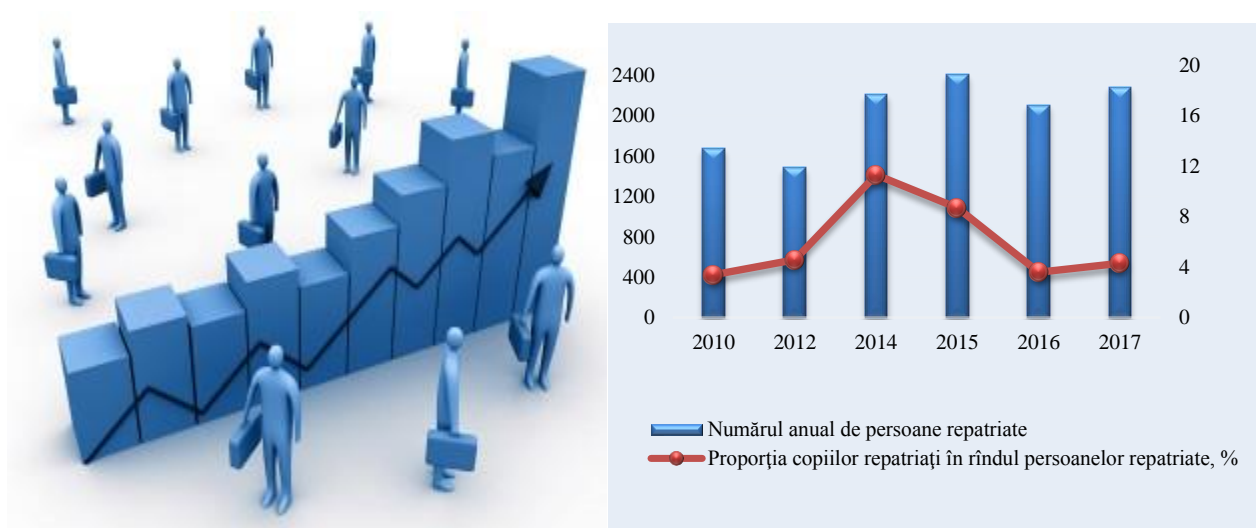

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
AL REPUBLICII MOLDOVA

BIROUL MIGRAȚIE ȘI AZIL

Compendiul Statistic
al
Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova
pentru anii 2015-2017

Chișinău 2018

CUPRINS

INTRODUCERE	3
LISTA ABREVIERILOR	4
LISTA TABELELOR.....	5
I. TENDINȚE MIGRAȚIONISTE.....	7
1.1. Emigrarea populației	7
<i>Emigrarea autorizată</i>	<i>7</i>
<i>Emigrarea pentru studii.....</i>	<i>9</i>
<i>Emigrarea involuntară.....</i>	<i>9</i>
<i>Emigrarea temporară/circulară.....</i>	<i>10</i>
<i>Migrația temporară a forței de muncă.....</i>	<i>12</i>
1.2. Imigrarea populației	14
<i>Imigrarea străinilor</i>	<i>14</i>
<i>Repatrierea</i>	<i>17</i>
<i>Readmisia</i>	<i>17</i>
<i>Prevenirea și combaterea Traficului de Ființe Umane</i>	<i>18</i>
<i>Stocul populației de proveniență străină.....</i>	<i>18</i>
<i>Naturalizarea</i>	<i>21</i>
<i>Azilul și Apatridia.....</i>	<i>22</i>
<i>Combaterea șederii ilegale a străinilor</i>	<i>25</i>
II. IMPACTUL MIGRAȚIEI.....	26
2.1. Migrația și evoluția demografică.....	26
2.2. Migrația și dezvoltarea economică	28
2.3. Migrația și dezvoltarea socială.....	31
III. CADRUL DE GESTIONARE A MIGRAȚIEI.....	34
3.1. Cadrul Legislativ	34
3.2. Cadrul Normativ	34
3.3. Cadrul Instituțional - schemă	36

INTRODUCERE

Compendiul Statistic al PME al RM pentru anii 2015–2017, a fost elaborat de Biroul Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, desemnat drept instituție responsabilă pentru elaborarea PME prin Hotărârea Guvernului Nr. 634 din 24.08.2012 cu privire la aprobarea Listei indicatorilor și a Șablonului PME al RM. Acest compendiu este elaborat conform șablonului și a indicatorilor aprobați și este o continuare a Raportului analitic al PME.

Compendiul în cauză prezintă o analiză succintă a informației despre mișcarea migratorie internațională a populației și impactul acestui fenomen, reflectând situația în perioada anilor 2015 – 2017 în 39 de tabele statistice.

Prezentul compendiu cuprinde trei părți: Partea I, *Tendențe migraționiste*, care oferă date despre Emigrare și Imigrare a populației. *Componenta Emigrarea populației* conține date despre: numărul persoanelor oficial plecate din țară pentru a se stabili cu domiciliul permanent peste hotare; numărul persoanelor plecate peste hotare la studii; la muncă și alte scopuri, dar cu intenția de a reveni în țară, reflectate după vârste, sexe și țara de destinație, precum și date despre emigrarea involuntară. *Componenta Imigrarea populației*, conține date despre: imigrare în Republica Moldova, care reflectată scopul sosirii și țara de cetățenie a imigrantului; repatriere și readmisie/returnare a cetățenilor moldoveni; numărul refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară și a solicitanților de azil. Partea a II, *Impactul migrației*, conține date despre evoluția principalilor indicatori demografici, economici și sociali. Partea a III–a, *Cadrul de gestionare a migrației*, prezintă lista actelor legislative și normative din domeniul migrației, precum și cadrul instituțional, funcțional în anul de referință - schema.

Datele statistice incluse în Compendiu pentru perioada 2015-2017, permit corelarea cu datele din PME pentru perioada 2005-2015 și asigură posibilitatea unei analize în dinamică.

Compendiul dat reprezintă și un rezultat al unui efort comun de colectare și analiză a datelor, la care au contribuit multe instituții și persoane prin diferite căi, dar care sunt de o importanță egală. În acest context, sunt aduse cuvinte de mulțumire tuturor membrilor Grupului Tehnic de Lucru inter-instituțional (Agenția Servicii Publice, Ministerul Afacerilor Interne, Biroul Național de Statistică, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Ministerul Economiei și Infrastructurii, Biroul Relații cu Diaspora, Banca Națională a Moldovei), pentru participare activă și contribuții importante la elaborarea acestuia.

Compendiul Statistic este elaborat în baza datelor oficiale din sursele administrative obținute de la ministerele și autoritățile publice centrale responsabile de evidența și colectarea datelor ce țin de migrația internațională a populației.

LISTA ABREVIERILOR

ASP	Agencia Servicii Publice
ANOFM	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
AFM	Ancheta Forței de Muncă
BMA	Biroul Migrație și Azil
BM	Banca Mondială
BNM	Banca Națională a Moldovei
BNS	Biroul Național de Statistică
BRD	Biroul Relații cu Diaspora
CBGC	Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice
CE	Comisia Europeană
CCTP	Centru pentru Combaterea Traficului de Persoane
CSI	Comunitatea Statelor Independente
CI DMD	Comitetul Interministerial Diasporă, Migrație și Dezvoltare
DMD	Diasporă, Migrație și Dezvoltare
EMD	Echipelor Multidisciplinare
GTL	Grupul Tehnic de Lucru
ICNUR	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați
IGPF	Inspectoratul General al Poliției de Frontieră
MAEIE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MF	Ministerul Finanțelor
MECC	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
MEI	Ministerul Economiei și Infrastructurii
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
OIM	Organizația Internațională pentru Migrație
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PIB	Produsul Intern Brut
PM	Parteneriatul de Mobilitate
PME	Profilul Migrațional Extins
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
RM	Republica Moldova
RPL	Recensământul Populației și al Locuințelor
SNR	Sistemul Național de Referire
SCN	Sistemul Conturilor Naționale
TFU	Traficul de Ființe Umane
UE	Uniunea Europeană

LISTA TABELELOR

Tabelul 1. Numărul anual de emigrări autorizate după mediul de reședință anterior, grupe mari de vârstă și țara de destinație a emigrantului, persoane.....	8
Tabelul 2. Indicatori relativi privind emigrarea autorizată a cetățenilor RM, în %	8
Tabelul 3. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil și recunoscuți drept refugiați peste hotare	9
Tabelul 4. Emigrarea cetățenilor moldoveni estimată conform definiției internaționale (persoane aflate în afara țării 12 luni și mai mult), după sexe și grupe de vârstă, persoane	10
Tabelul 5. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni care se aflau peste hotare, conform datelor misiunilor diplomatice și consulare ale RM din țările gazdă la sfârșitul anilor 2015 și 2017*, persoane	11
Tabelul 6. Migrația forței de muncă temporară /circulară* după sexe și țările de destinație, mii persoane	13
Tabelul 7. Distribuția migranților temporari /circulari după medii de reședință și grupe de vârstă, mii persoane.....	13
Tabelul 8. Distribuția migranților temporari/ circulari după nivelul de instruire și sexe, mii persoane	13
Tabelul 9. Distribuția migranților temporari / circulari după sexe și grupe de vârstă, mii persoane.	14
Tabelul 10. Distribuția străinilor sosiți după principalele scopuri, persoane	15
Tabelul 11. Distribuția imigranților după nivelul de instruire, persoane	15
Tabelul 12. Indicatori de bază privind imigrarea străinilor	15
Tabelul 13. Distribuția imigranților după țările de cetățenie ale acestora, persoane	16
Tabelul 14. Numărul străinilor ce își fac studiile în Republica Moldova, după țările de cetățenie, persoane	16
Tabelul 15. Numărul anual de cetățeni moldoveni readmiși după țări, persoane	17
Tabelul 16. Indicatori de bază privind populația rezidentă de proveniență străină (stoc la sfârșitul anului)	19
Tabelul 17. Distribuția numărului străinilor care locuiesc în RM după țara de cetățenie, persoane (stoc la sfârșitul anului)	19
Tabelul 18. Distribuția numărului străinilor care locuiesc în RM pe vârste și sexe, persoane	20
Tabelul 19. Distribuția numărului persoanelor care locuiesc în RM, născute în străinătate indiferent de cetățenie, după țara de origine, persoane (stoc la sfârșitul anului)	21
Tabelul 20. Distribuția numărului străinilor naturalizați după țara anterioară de cetățenie* (stoc la sfârșitul anului), persoane	21
Tabelul 21. Migrația involuntară a populației de proveniență străină*	23
Tabelul 22. Numărul solicitanților de azil după țara de origine, persoane	24
Tabelul 23. Numărul persoanelor incluse în Sistemul de azil după tip, stoc la sfârșitul anului.....	24
Tabelul 24. Principalii indicatori vizând combaterea șederii ilegale a străinilor, în persoane	25
Tabelul 25. Numărul încălcărilor regimului de ședere în RM de către străini, după tip	25
Tabelul 26. Ponderea proceselor – verbale întocmite în privința străinilor pentru încălcarea regulilor de ședere și plasare în câmpul muncii, după țara de origine, în %. Top 5 țări	25
Tabelul 27. Indicatori demografici generali.....	26
Tabelul 28. Componenta demografică a populației,%	27
Tabelul 29. Numărul populației stabile pe sexe și grupe de vârstă, la sfârșitul anului, persoane.....	27
Tabelul 30. Populația urbană versus cea rurală.....	28
Tabelul 31. Indicatori economici globali	29

Tabelul 32. Dinamica indicatorilor sărăciei.....	30
Tabelul 33. Impactul remitențelor asupra bunăstării gospodăriilor casnice.....	30
Tabelul 34. Populația economic activă și ocupată	30
Tabelul 35. Indicatorii Forței de muncă.....	30
Tabelul 36. Numărul de copii lăsați în RM de părinții care au plecat peste hotare în	33
Tabelul 37. Numărul de copii lăsați în RM de părinți, care au plecat peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform datelor Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale *	33
Tabelul 38. Evoluția ratelor brute de înrolare în învățământul general obligatoriu*	33
Tabelul 39. Personalul medical în sistemul ocrotirii sănătății	33

I. TENDINȚE MIGRAȚIONISTE

1.1. Emigrarea populației

În Republica Moldova sunt utilizate, în linii mari, trei abordări privind estimarea volumului emigrării internaționale a populației, acestea fiind:

1. *Emigrarea autorizată*, această formă include retragerea vizei de reședință și declararea emigrării pe termen lung sau pentru totdeauna din țară, cunoscută în țară și sub termenul de emigrare permanentă;
2. *Plecarea la muncă sau în căutare de lucru peste hotare*, dar cu intenția de a reveni, cunoscută în țară ca fiind migrarea temporară/circulară;
3. *Plecarea din țară, înregistrată la frontieră*, aceasta de facto incluzând ambele: emigrarea autorizată/permanentă și migrarea temporară/circulară.

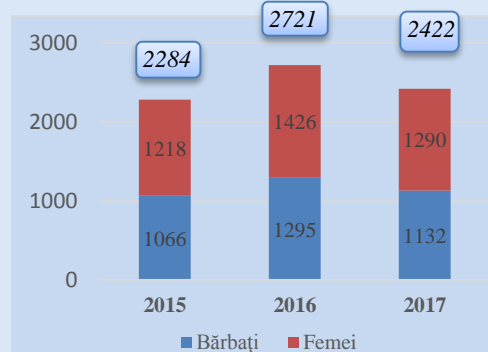
Există diferite date și surse de informații privind estimarea emigrării, iar cele mai relevante, care ar putea fi utilizate pentru monitorizarea procesului și a impactului fenomenului migrației asupra situației în diverse domenii, sunt prezentate și analizate în acest capitol.

Analiza situației privind emigrarea din Republica Moldova în cadrul acestui capitol se axează preponderent pe datele privind fluxurile anuale ale celor plecați din țară conform surselor administrative și a datelor disponibile în acest sens. Numai în unele cazuri se prezintă, pentru comparare, datele ce țin de stocurile cumulative la data raportării.

Emigrarea autorizată

Emigrarea autorizată peste hotare, estimată în baza datelor Agenției Servicii Publice continuă a fi actuală în Moldova, acest fenomen în 2017 a înregistrat o scădere în raport cu anul precedent și o majorare față de 2015. Conform datelor oficiale, în anul 2015 au emigrat autorizat peste hotare 2.284 persoane, iar în 2017 acest număr s-a mărit cu circa 6%, constituind 2.422 persoane (Tabelul 1 și Boxa 1). Conform datelor privind fluxul anual al emigrării autorizate, pe parcursul ultimilor 3 ani au emigrat mai multe femei decât bărbați. Astfel, ponderea femeilor a depășit cu aproximativ 13% ponderea bărbaților care au emigrat în această perioadă (Boxa 1).

Boxa 1. Emigrarea autorizată din Moldova, în funcție de sexe, în anii 2015–2017, persoane

Sursa :ASP

Datele privind fluxul anual al emigrării autorizate pe grupe de vârstă denotă că emigrează preponderent persoane tinere. În totalul numărului de emigrări autorizate în anul

2017, cea mai mare pondere este înregistrată pentru populația în vârstă de până la 40 ani (63%) numărul acestora înregistrând o ușoară scădere comparativ cu anul 2015 (Tabelul 1).

Analiza datelor privind țara de destinație a persoanelor care au emigrat autorizat în anul 2017 denotă că 39% și-au ales noul domiciliu în Federația Rusă (42% - în 2015); 16% - în Germania (10%- în 2015), câte cca 14% - în S.U.A și Ucraina, 8% -în Israel, cele din urmă păstrând aproximativ valorile anilor precedenți (Tabelul 1).

Preponderent emigrează autorizat populația din mediul urban, numărul acestora în 2017 fiind de 3 ori mai mare (1.830 persoane) față de numărul celor din mediul rural (592 persoane), menținându-se tendințele anilor anteriori.

Tabelul 1. Numărul anual de emigrări autorizate după mediul de reședință anterior, grupe mari de vârstă și țara de destinație a emigrantului, persoane

	2015	2016	2017
2.1.1. Total au emigrat	2284	2721	2422
<i>inclusiv grupa de vârstă, ani :</i>			
0–19	515	695	641
20–39	929	1048	903
40–59	562	653	601
60–79	243	298	248
80 și peste	35	27	29
<i>Au emigrat din :</i>			
Mediul urban	1652	1934	1830
Mediul rural	632	787	592
<i>Au emigrat în:</i>			
Federația Rusă	961	857	946
Germania	253	285	392
S.U.A	287	623	333
Ucraina	312	375	332
Israel	174	181	188
Austria	28	42	44
Turcia	26	25	24
Alte țări	243	333	163

Sursa: ASP

Tabelul 2. Indicatori relativi privind emigrarea autorizată a cetățenilor RM, în %

	2015	2016	2017
2.1.4. Rata de creștere a emigrărilor autorizate ale cetățenilor RM	96,21	119,13	89,01
2.1.5. Decalajul de gen al emigrării autorizate a cetățenilor RM (femei/bărbați)	114,26	110,12	113,96
2.1.6. Proporția relativă a emigranților din mediul rural versus urban	32,26	40,69	32,35

Sursa: ASP

Emigrarea pentru studii

Numărul de cetățeni moldoveni înmatriculați la studii peste hotare în baza protocoalelor internaționale de colaborare la care Ministerul Educației, Culturii și Cercetării este parte, în perioada analizată a variat, constituind 5.922 persoane în anul 2017. Comparativ cu anul 2015, numărul respectiv a crescut cu cca. 7%, iar față de anul 2016 a scăzut nesemnificativ. În anul de referință, analogic anilor anteriori, din totalul cetățenilor moldoveni plecați la studii peste hotare circa 93% studiau în România, în Federația Rusă - 5%, în Bulgaria - 2,2%, în alte state - mai puțin de un procent din totalul persoanelor plecate la studii peste hotare în baza protocoalelor internaționale de colaborare (Boxă 2).

Boxa 2. Numărul cetățenilor moldoveni care își fac studiile peste hotare, după țări, persoane

Țara	2015	2016	2017
Total plecați la studii*	5515	6095	5922
<i>din care în :</i>			
România	5000	5610	5500
Federația Rusă	328	301	320
Bulgaria	130	130	130
Ucraina	34
Ungaria	30	30	30
Cehia	10	10	10
Estonia	7
China	11	8	7
Slovacia	6	6	5
Lituania	5
Letonia	4

Sursa: MECC

*Fără persoanele plecate la studii peste hotare în baza contractelor individuale

Emigrarea involuntară

Emigrarea involuntară către finele anului 2017 a înregistrat o scădere în comparație cu anul 2016. Analiza este bazată pe informația obținută din bazele de date internaționale (ÎCNUR). Conform acestor date numărul cetățenilor moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare în 2017 a constituit 3.412 persoane, față de 4.075 persoane în anul 2016. În același timp a crescut numărul total de solicitanți de azil din Moldova, care au obținut statut de refugiat peste hotare, la sfârșitul anului 2017 fiind înregistrați, recunoscuți drept refugiați 2.314 persoane din RM, față de 2.291 persoane în anul 2016 (2.264- în 2015) (Tabelul 3).

Tabelul 3. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil și recunoscuți drept refugiați peste hotare

	2015	2016	2017
Persoane			
2.3.7. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare	3402	4075	3412
2.3.8. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare	2264	2291	2314
Rata de creștere în raport cu anul precedent			
Rata de creștere a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare ,%	134,8	119,8	83,7
Rata de creștere a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare ,%	0,98	101,2	101,0

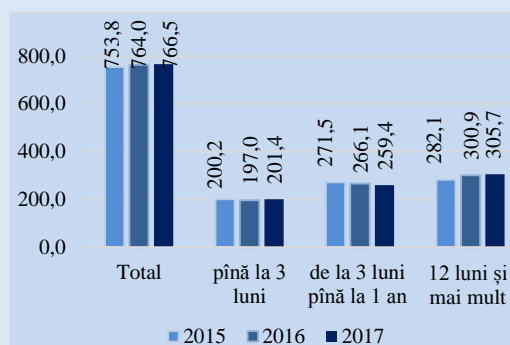
Sursa : BD ÎCNUR

Emigrarea temporară/circulară

O sursă importantă, ce oferă posibilitatea estimării volumului emigrării, inclusiv conform definiției internaționale¹ este informația IGPF, și anume datele despre perioada aflării persoanelor în afara țării, în baza înregistrărilor traversării Frontierei de Stat controlate de autoritățile oficiale ale RM.

Conform acestei surse numărul cetățenilor moldoveni plecați din țară pentru diferite perioade de timp la sfârșitul anului 2017 a fost de 766,5 mii persoane, din care 411,2 mii femei și 355,3 mii bărbați. Numărul celor ce se aflau în afara țării mai mult de 12 luni a constituit 305,7 mii persoane, în creștere cu 4,8 mii persoane, față de anul 2016 (Boxa 3).

Boxa 3. Distribuția numărului cetățenilor RM aflați peste hotare, după durată, la sfârșitul anilor 2015 - 2017, mii persoane

Sursa : IGPF

Analiza distribuției numărului celor ce se aflau în afara țării mai mult de 12 luni pe grupe de vârstă în anul 2017 comparativ cu anul 2015, denotă creșterea numărului copiilor de 0-14 ani și a persoanelor de 30 ani și peste (Tabelul 4). Motivul creșterii ar fi luarea copiilor minori de către părinții deja stabiliți peste hotare de ceva timp. De menționat că IGPF dispune doar de datele acumulate de la Punctele de trecere a Frontierei de Stat, controlate de autoritățile oficiale ale Republicii Moldova, astfel datorită faptului că persoanele pot traversa frontiera prin segmentul transnistrean este posibilă atât subestimarea cât și supraestimarea volumului emigrării.

O altă sursă administrativă de date care permite estimarea volumului emigrării cetățenilor RM sunt datele MAEIE, obținute de la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale RM. Conform acestor date numărul estimativ al cetățenilor RM care se aflau peste hotare pentru diferite perioade la sfârșitul anului 2017 a fost de circa 592,8 mii persoane. Distribuția numărului estimativ al cetățenilor RM după țările gazdă indică, că aproximativ 42% din numărul total se aflau în Federația Rusă, 23% - în Italia, 8% - în SUA și câte cca 3% fiecare - în Ucraina, Spania, Canada, Germania, Israel și Marea Britanie (Tabelul 5).

Tabelul 4. Emigrarea cetățenilor moldoveni estimată conform definiției internaționale (persoane aflate în afara țării 12 luni și mai mult), după sexe și grupe de vârstă, persoane

	2015	2016	2017
Total	282127	300916	305657
Bărbați	133186	142196	144312
Femei	148941	158720	161345
Grupa de vârstă -total	282127	300916	305657
0-4	6109	6553	6842
5-9	11645	14088	15702
10-14	10312	11618	12305

¹ persoane aflate în afara țării 12 luni și mai mult

	2015	2016	2017
15–19	12731	12897	12368
20–24	24822	24827	22587
25–29	41069	41165	39444
30–34	45980	49931	51070
35–39	36399	39220	40168
40–44	26909	29181	30370
45–49	18777	20420	21190
50–54	16869	17321	17306
55–59	13757	14898	15563
60–64	7697	8715	9610
65–69	4112	5000	5760
70–74	1817	1759	1858
75–79	1656	1719	1755
80–84	843	957	1098
85 și mai mulți	623	647	661

Sursa: IGPF /MAI.

Tabelul 5. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni care se aflau peste hotare, conform datelor misiunilor diplomatice și consulare ale RM din țările gazdă la sfârșitul anilor 2015 și 2017*, persoane

Țara gazdă	2015	2017
Total	805509	592884
<i>din care locuiesc în :</i>		
Federația Rusă	477949	248484
Italia	142266	135661
SUA	...	47554
Ucraina	17237	17858
Spania	16202	17688
Canada	17565	17565
Germania	14815	16945
Israel	13005	16000
Marea Britanie	...	15000
România	9277	10544
Grecia	9085	9085
Turcia	...	6918
Portugalia	6948	6125
Cehia	5129	5368
Bulgaria	5147	5147
Franța	...	3127
Belarus	3481	2473
Irlanda	728	2000
Belgia	1364	1408
Austria	1284	1284
Polonia	756	1200
Liban	...	779
Estonia	129	600
Elveția	765	524
Regatul Țărilor de Jos	...	460
Ungaria	230	350
Suedia	243	301

Țara gazdă	2015	2017
Letonia	...	300
Lituania	...	300
Azerbaidjan	...	269
Norvegia	275	257
Japonia	...	156
Qatar	...	153
Emiratele Arabe Unite	...	140
China	...	130
Regatul Arabiei Saudite	...	127
Alte țări	61629	604

Sursa : *MAEIE (date estimative, doar în baza informației de la misiunile diplomatice, consulare care au prezentat datele)

Migrația temporară a forței de muncă

Migrația forței de muncă persistă în Moldova de mai mult de două decenii. Datele cercetării AFM² efectuată trimestrial de BNS denotă un număr aproximativ stabil de circa 320 mii persoane care într-un anumit timp s-au aflat la muncă sau în căutarea unui loc de muncă în afara țării în perioada 2015–2017. Conform datelor AFM din 2017, în topul țărilor recipiente ale migranților din Republica Moldova la muncă au fost: Federația Rusă, Italia, Germania, Regatul Unit al Marii Britanii, Franța, Israel și Turcia (Tabelul 6).

În 2017, numărul celor care se aflau peste hotare a fost în descreștere, comparativ cu în anul 2015, constituind 318,4 mii persoane, din care 211,3 mii bărbați și 107,1 mii femei, față de 325,4 mii persoane (210,8 mii bărbați și 114,6 mii femei). Distribuția pe sexe denotă discrepanțe semnificative privind țările de destinație, bărbații preponderent pleacă în Federația Rusă, Germania, Regatul Unit al Marii Britanii și Franța, iar femeile – în Italia, Israel, Turcia și Grecia (Tabelul 6).

Distribuția numărului persoanelor plecate în scop de muncă sau în căutarea unui loc de muncă după mediul de reședință anterior plecării diferă considerabil de migrația autorizată. În procesul migrației forței de muncă mai mult (de 2,2 ori) persistă populația din mediul rural. Ponderea celor plecați în scop de muncă din rural constituie 70% din total (Tabelul 7).

Un rol semnificativ asupra formării fluxului migrațional îl are vârsta și nivelul de instruire, care influențează asupra capacității de integrare pe piața muncii peste hotare. În anul 2017 ponderea persoanele cu studii superioare s-a majorat, constituind 14,6% în totalul migranților, comparativ cu 13,2% în 2015. Este important de menționat faptul, că procentul persoanelor cu studii superioare este în creștere atât în rândul bărbaților cât și al femeilor (Tabelul 8).

²AFM este o cercetare continuă realizată în gospodării casnice, organizată de BNS începând cu anul 1998, iar începând cu anul 2006, se efectuează pe un nou eșantion de gospodării casnice și conform metodologiei ajustate la ultimele recomandări ale BIM, la normele europene și la Codul Muncii din RM. Cercetarea are ca populație țintă persoanele din gospodăriile casnice selectate, totodată variabilele privind piața muncii se colectează numai pentru persoanele în vârstă de 15 ani și peste. Disponibil la: <http://www.statistica.md/publicatii>

Tabelul 6. Migrația forței de muncă temporară /circulară* după sexe și țările de destinație, mii persoane

Țările de destinație	Total			Bărbați			Femei		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Total plecați	325,4	319,0	318,4	210,8	212,3	211,3	114,6	106,7	107,1
<i>din care în :</i>									
Federația Rusia	206,2	184,8	164,6	157,8	143,0	127,2	48,4	41,8	37,4
Italia	49,2	49,6	50,5	13,5	14,0	15,9	35,7	35,7	34,6
Germania	20,0	16,1	3,8
Regatul Unit al Marii Britanii	14,4	10,7	3,7
Franța	14,0	10,3	3,7
Turcia	11,0	10,4	8,1	2,7	3,0	1,9	8,3	7,4	6,2
Israel	9,2	9,9	11,9	2,4	2,8	4,7	6,8	7,1	7,2
Ucraina	4,6	2,7	2,0	3,3	2,2	1,7	1,3	0,5	0,3
Portugalia	2,4	2,7	2,0	1,8	1,9	1,4	0,6	0,7	0,6
Grecia	1,4	0,6	1,6	0,3	0,2	0,2	1,1	0,4	1,4
România	2,7	2,9	6,0	1,1	1,9	4,1	1,6	1,0	1,9
Alte țări	38,7	55,3	71,8	27,8	43,3	54,3	10,9	12,0	17,5

Sursa: BNS (AFM)

Tabelul 7. Distribuția migranților temporari /circulari după medii de reședință și grupe de vârstă, mii persoane

Grupa de vârstă, ani	2015			2016			2017		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Total	325,4	101,6	223,9	319,0	94,1	224,9	318,4	96,6	221,8
15–24 ani	60,6	12,2	48,4	58,1	10,2	47,9	50,7	10,3	40,4
25–34 ani	125,8	42,4	83,4	120,9	38,1	82,8	121,6	40,0	81,6
35–44 ani	70,3	23,6	46,7	71,1	23,6	47,5	72,9	21,5	51,4
45–54 ani	50,6	17,0	33,6	49,5	15,3	34,2	52,9	17,3	35,6
55–64 ani	17,4	6,3	11,2	18,6	6,7	11,9	19,6	7,3	12,2
65 ani și peste	0,7	0,2	0,5	0,8	0,2	0,6	0,6	0,1	0,5

Sursa: BNS (AFM)

Tabelul 8. Distribuția migranților temporari/ circulari după nivelul de instruire și sexe, mii persoane

Nivelul de instruire	2015			2016			2017		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total	325,4	210,8	114,6	319,0	212,3	106,7	318,4	211,3	107,1
Superior	42,9	24,3	18,6	42,4	25,3	17,1	46,6	27,4	19,3
Mediu de specialitate	35,1	16,6	18,5	34,3	16,2	18,1	34,9	17,7	17,2
Secundar profesional	84,6	62,0	22,6	76,4	57,0	19,4	79,5	60,3	19,2
Liceal, mediu general	78,9	49,2	29,7	77,8	49,7	28,1	75,1	47,2	27,9
Gimnazial	83,4	58,3	25,1	87,7	63,9	23,9	81,5	57,9	23,6
Primar sau fără școală	0,5	0,4	0,1	0,3	0,1	0,2	0,8	0,8	0,0

Sursa: BNS (AFM)

Tabelul 9. Distribuția migranților temporari / circulari după sexe și grupe de vârstă, mii persoane

Grupa de vârstă, ani	2015			2016			2017		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total	325,4	210,8	114,6	319,0	212,3	106,7	318,4	211,3	107,1
15–24 ani	60,6	44,8	15,8	58,1	43,6	14,5	50,7	36,3	14,4
25–34 ani	125,8	90,6	35,2	120,9	91,3	29,7	121,6	89,8	31,8
35–44 ani	70,3	43,4	26,9	71,1	43,9	27,2	72,9	46,1	26,8
45–54 ani	50,6	23,9	26,7	49,5	24,8	24,7	52,9	30,0	22,9
55–64 ani	17,4	8,0	9,5	18,6	8,5	10,1	19,6	8,7	10,9
65 ani și peste	0,7	0,2	0,5	0,8	0,2	0,6	0,6	0,3	0,3

Sursa: BNS (AFM)

1.2. Imigrarea populației

Imigrarea străinilor

Numărul anual de străini care imigrează în RM în perioada anilor 2015-2017 înregistrează valori de cca patru mii persoane. În anul 2017 din numărul total de imigranți cca 39% au sosit pentru reîntregirea familiei, 22% - la muncă, 19,3% - la studii și 19,6% în alte scopuri (inclusiv: activități religioase -4% și de voluntariat -2%). În perioada menționată se observă o majorare semnificativă a celor sosiți pentru reîntregirii familiei de la 34 % în anul 2015 la 39% în anul 2017 (Tabelul 10).

Imigrează în Republica Moldova preponderent bărbați (decalajul de gen constituie 66%), persoane cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice (60%). În perioada analizată se observă, micșorarea numărului celor cu studii medii incomplete, de la 102 persoane în anul 2015 la 83 persoane în anul 2017 (Tabelul 11).

Distribuția imigranților după țara de cetățenie relevă că în anul 2017 cei mai mulți au sosit din Ucraina și Federația Rusă (câte 18,4%), Israel (12,3%) și România (11,5%), însumând o pondere de 61% din total. Cei sosiți din Turcia au constituit 6,6%, din S.U.A - 5,5%, iar ponderea celor sosiți din alte țări a variat între 3,7 și 0,03% (Tabelul 13).

Străinii în sistemul educațional al Republicii Moldova. Se observă o creștere a cetățenilor străini aflați la studii în instituțiile de învățământ din țară, numărul acestora în 2017 a crescut cu 18% comparativ cu anul 2015. Conform datelor BNS în anul de învățământ 2017/2018 la studii se aflau 4.106 persoane. Distribuția după țara de origine relevă, că cei mai mulți sosiți în acest scop erau din Israel –2.014 persoane, urmați de cei din România – 1.375 persoane, India –165 persoane, Ucraina –108 persoane, Turcia –106 persoane și alte state (Tabelul 14).

Tabelul 10. Distribuția străinilor sosiți după principalele scopuri, persoane

Scopul	2015	2016	2017
Total sosiți*: Imigrare	4210	4080	3712
<i>inclusiv:</i>			
la familie	1442	1442	1437
<i>din care:</i>			
la soț (soție)	1285	1268	1291
la copii	79	101	76
la părinți	69	73	70
la muncă	1201	1052	829
<i>din care :</i>			
conducător/fondator cu investiții capital străin	304	268	167
conducător/fondator fără investiții	21	80	44
lucrător migrant	876	704	618
la studii	818	869	716
activități religioase	138	132	142
activități de voluntariat	118	73	74
activități umanitare	27	13	28
alte scopuri	466	499	486

Sursa: BMA/ MAI

* Notă :Inclusiv regiunea transnistreană

Tabelul 11. Distribuția imigranților după nivelul de instruire, persoane

Nivel de instruire	2015	2016	2017
Total au sosit*	4210	4080	3712
<i>din care au studii:</i>			
superioare	1581	1564	1337
medii de specialitate	920	877	905
medii generale	1233	1405	1218
medii incomplete	102	86	83
primare, sau fără studii	13	9	24

Sursa: BMA/ MAI

* Notă :Inclusiv regiunea transnistreană

Tabelul 12. Indicatori de bază privind imigrarea străinilor

Indicatorul	2015	2016	2017
3.1.1. Numărul anual de imigrări*, persoane	4210	4080	3712
3.1.2. Rata de creștere a imigrărilor	100,14	96,91	91,00
3.1.3. Decalajul de gen pentru imigrarea străinilor (femei/ bărbați)	48,14	59,25	66,58
3.1.5. Numărul anual de imigrări ale străinilor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice, persoane	2501	2441	2242
3.1.6. Rata de creștere a numărului străinilor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice	102,92	89,60	91,85
3.1.7. Proporția persoanelor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice în rândul străinilor imigranți	59,1	59,83	60,40

Sursa: BMA/ MAI

* Notă :Inclusiv regiunea transnistreană

Tabelul 13. Distribuția imigranților după țările de cetățenie ale acestora, persoane

Țara	2015	2016	2017
3.1.4. Total au sosit *	4210	4080	3712
<i>inclusiv din :</i>			
Ucraina	754	734	682
România	646	464	426
Federația Rusă	567	705	686
Israel	548	594	455
Turcia	373	293	245
S.U.A	209	165	206
Italia	180	170	139
Azerbaidjan	65	61	80
India	37	80	85
Uzbekistan	37	24	27
Siria	33	20	15
Georgia	31	24	24
China	28	36	24
Alte țări	702	710	618

Sursa: BMA /MAI

* Notă :Inclusiv regiunea transnistreană

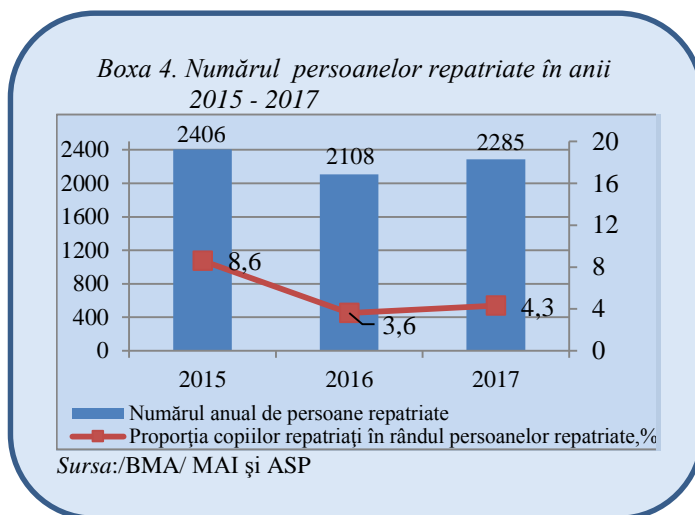
Tabelul 14. Numărul străinilor ce își fac studiile în Republica Moldova, după țările de cetățenie, persoane

Țara	2015	2016	2017
Total	3480	3709	4106
<i>din care au sosit din:</i>			
Israel	2039	2022	2014
România	791	1072	1375
Turcia	141	129	106
Ucraina	139	117	108
Federația Rusă	67	53	51
Finlanda	38	23	20
India	37	102	165
Azerbaidjan	29	16	23
Siria	19	14	18
Suedia	18	15	21
SUA	17	24	38
Iordania	8	8	8
Grecia	7	4	14
Congo	-	-	18
Alte țări	130	110	127

Sursa: BNS

Repatrierea

Numărul anual al persoanelor repatriate³ în perioada anilor 2015 - 2017 a oscilat înregistrând atât scăderi, cât și majorări. În anul 2017 numărul persoanelor repatriate a constituit 2.285 persoane, cu o creștere de 177 persoane în raport cu anul 2016. Printre repatriați a fost înregistrat și un anumit număr de copii, proporția acestora în numărul total de persoane repatriate a fost de 4,3% în anul 2017, fiind în creștere cu 0,7 p.p. în raport cu anul precedent (3,6 % în anul 2016) (Boxa 4).

Readmisia

Readmisia cetățenilor Republicii Moldova din statele UE este realizată în conformitate cu prevederile Acordului moldo-comunitar privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală, precum și a altor acorduri de readmisie cu țările de destinație ale migranților moldoveni, care au contribuit la eficientizarea activităților în domeniu⁴.

În perioada analizată numărul persoanelor readmise s-a majorat considerabil, constituind 849 persoane în anul 2017 față de 139 persoane în anul 2015. Distribuția cetățenilor moldoveni readmiși după țări indică, că majoritatea (98%) au revenit din Germania (711 persoane) și Franța (122 persoane) (Tabelul 15).

Tabelul 15. Numărul anual de cetățeni moldoveni readmiși după țări, persoane

Țara	2015	2016	2017
Total*	139	390	849
din care din:			
Germania	2	269	711
Franța	110	97	122
Austria	-	-	6
Polonia	-	-	3
Elveția	4	5	2
Ungaria	2	9	1
România	2	5	1
Suedia	-	-	1
Spania	13	0	-
Alte țări	6	5	2

Sursa: BMA /MAI

* Notă :Inclusiv regiunea transnistreană

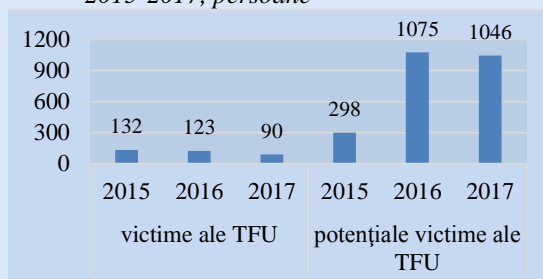
³Conform Legii Nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în RM, repatrierea este definită ca „reîntoarcere benevolă în patrie a persoanelor care s-au născut în Republica Moldova și a urmașilor acestora, în condițiile legii”.

⁴În anul 2008 a intrat în vigoare Acordul între Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală și Acordul între Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind facilitarea eliberării vizelor. Din 2010 au intrat în vigoare prevederile Acordului de Readmisie cu Comunitatea Europeană privind readmisia cetățenilor din țările terțe.

Prevenirea și combaterea Traficului de Ființe Umane

Pe parcursul anului 2017 prin intermediul Echipelor Multidisciplinare, din cadrul Sistemului Național de Referire (SNR), au fost identificate și asistate 90 de victime ale Traficului de Ființe Umane (TFU), cu 33 cazuri mai puține față de anul 2016 și cu 42 cazuri față de anul 2015. În același timp numărul potențialelor victime ale TFU, identificate și asistate prin intermediul SNR, a constituit 1.046 persoane, în scădere cu 29 persoane față de anul 2016, totodată înregistrând o creștere de 3,5 ori în raport cu 2015 (Boxa 5).

Boxa 5. Numărul de cetățeni moldoveni victime ale TFU și de potențiale victime ale TFU în anii 2015-2017, persoane

Sursa: MSMPS

Componența victimelor TFU identificate în anul 2017 este în proporție de 76 la sută reprezentată de adulți (cca 63% femei și cca 37% bărbați), copiii constituind 24% în totalul acestora, înregistrând o majorare esențială față de anul precedent (11% - în anul 2016).

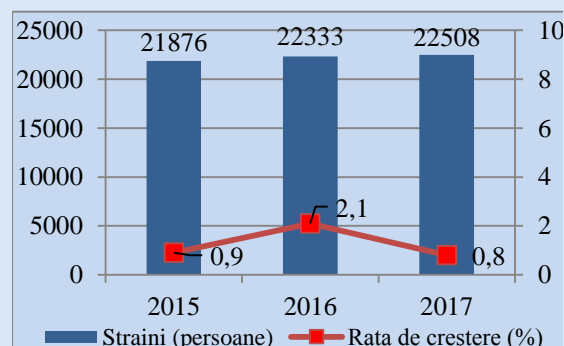
Distribuția numărului victimelor traficului de persoane după țara de exploatare în 2017, conform datelor Centrului pentru combaterea traficului de persoane din cadrul MAI, denotă că ponderea cea mai mare de cca 48% o deține destinația Federația Rusă, urmată de Italia (7,5%), Ciprul de Nord (6,5%) și Turcia (5,5%). Cehia, Germania, Grecia, Suedia și Cipru dețineau o pondere de la 4% până la 2,5% fiecare.

Pe parcursul perioadei analizate zona UE se confirmă ca o destinație constantă cu trend ușor ascendent. În anul 2017 în această zonă apar doar câteva destinații/țări de exploatare noi, precum Norvegia, Elveția, Polonia, Spania și Marea Britanie și se referă preponderent la cazuri de TFU în scop de exploatare sexuală și prin muncă.⁵

Stocul populației de proveniență străină

Către finele anului 2017, conform datelor ASP, numărul total al străinilor (inclusiv apatrizi) care locuiau în Republica Moldova a fost de 22.508 persoane (53,4% bărbați și 46,6% femei), din peste 124 de state, reprezentând 0,6% în totalul populației țării. Rata de creștere a numărului străinilor în raport cu anul 2016 a constituit 0,8% (în raport cu anul 2015 – 2,9%) (Boxa 6 și Tabelul 16).

Boxa 6. Numărul străinilor care locuiesc în RM și rata de creștere în anii 2015-2017

Sursa: ASP

⁵ http://antitrafic.gov.md/public/files/Raportul_naional_2017_cuprins.pdf

În perioada analizată se menține tendința de concentrare a străinilor în mediul urban, ponderea celor stabiliți cu traiul în orașe fiind de cca $\frac{3}{4}$ din total străini (Tabelul 16).

Analiza structurii numărului străinilor după țările de cetățenie anterioară ale acestora relevă, că în anul 2017 ponderea cea mai semnificativă, de 56% cumulativ, o dețineau originarii din Ucraina și Federația Rusă (respectiv 31% și 25%), fiind urmați de cei din Israel (9,2%), România (4,5%) și Turcia (4,0%). Celelalte țări fiind reprezentate cu câte cca 2% și mai puțin de fiecare. O pondere destul de impunătoare în structura străinilor o mențin apatrizii și persoanele cu cetățenie nedeterminată – circa 7,7% (Tabele 16 și 17).

Distribuția pe sexe a străinilor reflectă asupra prevalenței populației masculine (53,4%) în totalul străinilor. Datele privind structura numărului acestora pe grupe de vârstă denotă, că cei mai mulți bărbați au sosit în vârstă de 20-24 ani, pe când la femei se atestă cel mai mare număr la grupa de vârstă 40-44 ani (Tabelul 18).

Ne-nativii. Pe parcursul anilor 2015–2017 numărul persoanelor născute în străinătate (indiferent de cetățenie) care locuiau în Republica Moldova s-a mărit. Către finele anului 2017, ne-nativii în Republica Moldova au constituit 308.188 persoane sau 8,7% în totalul populației. Rata de creștere a persoanelor ne-native comparativ cu anul 2016 a constituit 2,5% (fașă de 2015- 4,7%). Structura ne-nativilor conform țărilor de naștere reflectă că majoritatea dintre aceștia (68,8%) au fost născuți în Federația Rusă și Ucraina (respectiv 35,5% și 33,3%). Ponderea ne-nativilor născuți în alte țări variază de la 7,7% până la 0,6% (din care 7,7% – Italia, 4,3 % – Kazahstan, 2,1% – România, 1,6% – Belarus, 1,5% –Turcia), Totodată în 2017 comparativ cu 2015 se atestă creșterea semnificativă a numărului celor născuți în Italia, Franța, Germania și Marea Britanie (Tabelul 19).

Tabelul 16. Indicatori de bază privind populația rezidentă de proveniență străină (stoc la sfârșitul anului)

	2015	2016	2017
3.2.1. Numărul total de străini care locuiesc în RM*, persoane	21876	22333	22508
3.2.2. Rata de creștere a numărului străinilor, %	100,9	102,1	100,8
3.2.3. Proporția străinilor în numărul total al populației, %	0,5	0,6	0,6
3.2.5. Proporția apatrizilor și a persoanelor cu cetățenia nedeterminată în rândul străinilor, %	8,3	7,9	7,7
3.2.6. Proporția străinilor care locuiesc în mediul urban, %	74,9	74,9	74,3

Sursa: ASP

* Notă :Inclusiv regiunea transnistreană

Tabelul 17. Distribuția numărului străinilor care locuiesc în RM după țara de cetățenie, persoane (stoc la sfârșitul anului)

Țara de cetățenie	2015	2016	2017
3.2.4. Total*	21876	22333	22508
inclusiv:			
Ucraina	7092	7054	6959
Federația Rusă	4973	5281	5574

Țara de cetățenie	2015	2016	2017
Israel	1908	2077	2067
Apatrid (art. 1 al Convenției din 1954)	1513	1482	1459
România	1138	1055	1016
Turcia	890	914	902
Italia	480	500	488
S.U.A.	450	396	426
Azerbaidjan	276	294	312
R. Belarus	310	318	299
Persoană cu cetățenie nedeterminată	305	286	269
India	72	155	228
Armenia	204	208	213
Kazahstan	190	205	199
Uzbekistan	138	151	151
Republica Arabă Siriană	165	143	134
Germania	115	127	129
Georgia	125	111	110
Alte țări	1532	1576	1573

Sursa: ASP

* Notă :Inclusiv regiunea transnistreană

Tabelul 18. Distribuția numărul străinilor care locuiesc în RM pe vârste și sexe, persoane
(stoc la sfârșitul anului)

Grupa de vârstă, ani	2015			2016			2017		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total*	21876	11833	10043	22333	12042	10291	22508	12010	10498
0-4	24	16	8	27	19	8	27	15	12
5-9	45	33	12	50	33	17	67	40	27
10-14	35	16	19	46	23	23	67	33	34
15-19	502	318	184	599	377	222	478	298	180
20-24	2344	1611	733	2417	1643	774	2588	1719	869
25-29	1937	1008	929	1824	951	873	1664	864	800
30-34	2100	1058	1042	2031	1010	1021	1922	913	1009
35-39	2362	1192	1170	2251	1119	1132	2151	1048	1103
40-44	2523	1284	1239	2481	1258	1223	2420	1214	1206
45-49	2009	1163	846	2125	1204	921	2202	1208	994
50-54	1969	1144	825	1988	1135	853	1960	1129	831
55-59	1986	1083	903	2130	1176	954	2221	1217	1004
60-64	1486	759	727	1592	827	765	1733	936	797
65-69	1082	565	517	1209	635	574	1340	695	645
70-74	495	224	271	532	262	270	589	300	289
75-79	485	208	277	498	210	288	486	204	282
80-84	253	86	167	283	94	189	301	101	200
85 și peste	239	65	174	250	66	184	292	56	216

Sursa: ASP

* Notă :Inclusiv regiunea transnistreană

Tabelul 19. Distribuția numărului persoanelor care locuiesc în RM, născute în străinătate indiferent de cetățenie, după țara de origine, persoane (stoc la sfârșitul anului)

	2015	2016	2017
3.2.10. Total*	294419	300815	308188
Ucraina	103920	103298	102662
Federația Rusă	106696	107909	109372
Italia	20585	23174	25724
Kazahstan	12979	12898	12829
România	5865	6256	6654
Turcia	3891	4350	4772
R. Belarus	4764	4693	4648
Franța	2728	3239	3874
Germania	2835	3149	3767
Spania	2787	3061	3371
Portugalia	2878	2998	3115
Grecia	2398	2521	2678
Azerbaidjan	1987	1975	1950
Uzbekistan	1938	1917	1899
Georgia	1826	1807	1799
Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord	870	1109	1562
Irlanda	1135	1287	1462
Alte țări	14337	15174	16050

Sursa: ASP

* Notă :Inclusiv regiunea transnistreană

Naturalizarea

În Republica Moldova naturalizarea este realizată în conformitate cu prevederile Legii cu privire la cetățenie⁶ care stipulează clar condițiile aplicării acesteia.

Pe parcursul anului 2017 au fost naturalizate 106 persoane, cei mai mulți deținând anterior cetățenia Federației Ruse (40 persoane), urmați de cei ai Ucrainei (22 persoane). Numărul total al străinilor naturalizați către finele anului 2017 a constituit 925 persoane. De menționat, că în totalul celor naturalizați, apatrizii dețin o pondere de 53,6%, fiind urmați de străinii cu cetățenie nedeterminată 18,2% și ceilalți străini, cei care anterior au deținut o altă cetățenie – cca 28% (Tabelul 20).

Tabelul 20. Distribuția numărului străinilor naturalizați după țara anterioară de cetățenie* (stoc la sfârșitul anului), persoane

Țara	2015	2016	2017
3.2.7. Total**	747	819	925
Apatrid (art.1 a Convenției din 1951)	485	490	496
Persoană cu cetățenie nedeterminată	166	167	168
Federația Rusă	12	35	75
Ucraina	13	33	55
Refugiat (art. 1 a Convenției din 1951)	16	18	20
Armenia	7	12	16

⁶Art. 17 din Legea nr. 1024 din 03 iunie 2000 a cetățeniei Republicii Moldova.

Țara	2015	2016	2017
Beneficiar de protecție umanitară	8	11	13
România	1	5	10
Turcia	1	4	9
Republica Arabă Siriană	7	7	7
Kazahstan	2	2	5
R. Belarus	-	2	5
Sudan	4	4	4
Turkmenistan	4	4	4
Afganistan	3	3	4
Azerbaidjan	3	3	3
Georgia	1	2	3
Iordania	1	1	3
Yemen, Etiopia și Vietnam	câte 2 persoane	câte 2 persoane	câte 2 persoane
Italia	-	1	2
Liban	-	-	2
Congo	-	-	2
Uzbekistan	-	1	2
SUA	-	1	1
Pakistan	-	-	1
Tadjikistan	-	-	1
Grecia	-	-	1
Alte cetățenii (China, Palestina, Iran, Irak, Iugoslavia, Kârgâzstan, Mali)	câte 1 persoană	câte 1 persoană	câte 1 persoană

Sursa: ASP

*Notă: Începând cu anul 2000

**Notă : Inclusiv regiunea transnistreană

Azilul și Apatridia

Protecția internațională a străinilor în Republica Moldova este realizată în limitele prevederilor normelor internaționale în domeniu⁷, precum și a legislației naționale care derivă de la acestea.

Numărul **solicităților de azil** în Republica Moldova pe parcursul anilor 2015–2017 a variat continuu. Pe parcursul anului 2015 au fost depuse 276 cereri de azil la prima solicitare, fiind în creștere cu 31 cazuri față de anul precedent, pe când pe parcursul anilor 2016 și 2017 numărul celor ce au depus cerere a constituit respectiv 120 și 75 persoane, în scădere de cca 2,3 și 3,7 ori față de anul 2015 (Tabelul 21).

Analiza datelor privind cererile de azil atestă, că descreșterea se datorează faptului că pe parcursul ultimilor ani s-a înregistrat o micșorare a numărului solicitărilor de azil din partea cetățenilor Ucrainei (de la 123 în 2015 până la 120 în 2016 și doar 9 în 2017), Siriei (de la 55 în 2015 la 16 persoane în 2017), Afganistan (de la 20 în anul 2015 la 1 persoană în anul 2017).

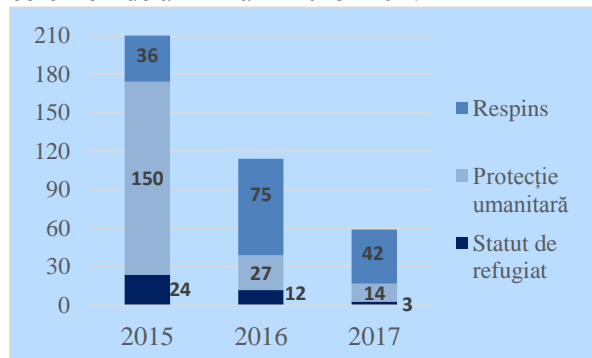
În perioada analizată au fost observate disparități semnificative de gen în rândul solicitanților de azil, majoritatea adresărilor parvenind din partea bărbaților, femeile deținând în anul 2017 o pondere de 28% (în 2015 – 32%). Analiza datelor privind numărul

⁷Legea nr.677 din 23 noiembrie 2001, pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul refugiaților, precum și la Protocolul privind statutul refugiaților.

cererilor de azil și formă de protecție internațională acordată atestă, că pe parcursul anului 2017 în privința a 42 de străini au fost emise decizii de respingere a cererii de azil, ceea ce constituie o descreștere a refuzurilor de acordare a protecției internaționale de 1,8 ori comparativ cu anul 2016 (Figura 2).

Cele mai multe refuzuri de acordare a protecției internaționale au fost emise în privința cetățenilor Turciei, Ucrainei, Federației Ruse și Armenia. Refuzurile emise s-au bazat pe faptul, că solicitările nu se încadrau în prevederile legale de acordare a protecției internaționale, precum și s-a ținut cont de situația din țările de origine a solicitanților de azil.

Figura 2 Coraportul deciziilor aprobate în baza cererilor de azil în anii 2015- 2017

În structura solicitanților de azil la prima solicitare după țările de origine în anul 2017 predominau cetățenii Siriei aceștia constituind 21% din total, fiind urmați de cei din Ucraina (12%), Turcia și Federația Rusă (câte 11%) (Tabelul 22).

Către finele anului 2017 în sistemul național de azil erau înregistrate 482 persoane cu 7,0% mai puțin, comparativ cu sfârșitul anului 2016 (517), din care: solicitanți de azil - 81 persoane, refugiați -152 și beneficiari de protecție umanitară - 249 persoane (Tabelul 23).

Apatrizii. Potrivit datelor din Registrul de stat al populației la sfârșitul anului 2017 în Republica Moldova cu statut de apatrid erau documentate 1.459 persoane, cu 54 persoane mai puțin decât în anul 2015. Proporția apatrizilor în rândul străinilor în anul 2017 a constituit 6,5%, în scădere cu 0,4 p.p. comparativ cu anul 2015. De menționat că la finele anului 2017 în Moldova trăiau 269 de persoane cu cetățenie nedeterminată, proporția acestora în rândul străinilor fiind de 1,2%.

Analiza cadrului juridic național al Republicii Moldova a reflectat un nivel înalt de concordanță al acestuia cu standardele internaționale, precum și prezența unui sistem informațional adecvat capabil să identifice, prevină și să reducă cazurile de apatridie⁸.

Tabelul 21. Migrația involuntară a populației de proveniență străină*

	2015	2016	2017
3.7.1. Numărul anual de solicitări de azil (prima solicitare), persoane	276	120	75
3.7.3. Raportul de feminitate în rândul solicitanților de azil, %	31,8	32,0	28,4
3.7.4. Numărul anual de beneficiari de protecție umanitară, inclusiv apatrizii, persoane	150	54	46
3.7.5. Numărul de persoane cărora li s-a respins acordarea protecției umanitare, persoane	36	75	42

⁸ Republica Moldova în decembrie 2011 a ratificat cele două Convenții ONU din 1954 și 1961 privind statutul apatrizilor și privind reducerea cazurilor de apatridie, Legea Nr. 275 din 27 decembrie 2011. Disponibil la: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=342052>; Legea Nr. 252 din 08 decembrie 2011. Disponibil la: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=341953>

	2015	2016	2017
3.7.6. Numărul solicitanților de azil cu solicitări pe rol, unități	110	85	81
3.7.7. Numărul de persoane cărora li s-a acordat statut de apatrid, persoane	66	27	32
3.7.8. Numărul de apatrizi cărora li s-a acordat drept de ședere în Republica Moldova, persoane	9	5	6
3.7.9. Rata de creștere a numărului solicitanților de azil cu cereri pe rol, %	73,8	77,4	95,3
3.7.10. Numărul de refugiați în Republica Moldova, persoane	144	153	152
3.7.11. Rata de creștere a numărului de refugiați, %	116,1	106,3	99,3
Numărul de beneficiari de protecție umanitară	302	279	249
Rata de creștere a numărului de beneficiari de protecție umanitară, %	143,1	92,4	89,2

Sursa: BMA/ MAI

* Notă :Inclusiv regiunea transnistreană

Tabelul 22. Numărul solicitanților de azil după țara de origine, persoane

	2015	2016	2017
Total*	276	120	75
<i>din care au sosit din:</i>			
Siria	55	25	16
Ucraina	123	41	9
Federația Rusă	3	5	8
Turcia	9	2	8
Georgia	2	1	7
Armenia	8	3	6
Kârgâzstan	2	2	4
Cote D'Ivoire	-	1	3
Iran	2	2	2
Kazahstan	1	-	2
Afganistan	20	4	1
Camerun	1	2	1
Liban	2	1	1
Sri Lanka	7	13	-
Nigeria	2	3	-
Tadjikistan	1	3	-
Irak	23	2	-
Pakistan	1	1	-
Alte țări	13	9	7

Sursa: BMA/MAI

* Notă :Inclusiv regiunea transnistreană

Tabelul 23. Numărul persoanelor incluse în Sistemul de azil după tip, stoc la sfârșitul anului

Tipul	2015	2016	2017
Total*	556	517	482
<i>inclusiv:</i>			
Beneficiari de protecție umanitară	302	279	249
Refugiați	144	153	152
Solicitanți de azil	110	85	81

Sursa: BMA/MAI

* Notă :Inclusiv regiunea transnistreană

Combaterea șederii ilegale a străinilor

Șederea străinilor pe teritoriul RM este un drept, prevăzut de Legea nr.200/2010⁹ privind regimul străinilor în Republica Moldova. Încălcarea prevederilor legii atrage atât răspundere contravențională sau penală, cât și sancționare administrativă, retragerea dreptului de ședere, plasarea în custodie publică, aplicarea măsurilor de returnare, stabilirea interdicțiilor de intrare în țară și altele. Principalii indicatori care vizează combaterea șederii ilegale a străinilor variază de la an la an. În anul 2017 au fost înregistrate 507 cazuri de returnare a străinilor, 97 străini luați în custodie publică, iar 93 străini declarați indezirabili (Tabelul 24).

Pe parcursul anului 2017 au fost încheiate 3.675 procese-verbale contravenționale străinilor, care au încălcat regimul de ședere. Din numărul total al contravențiilor documentate, partea cea mai considerabilă (90%), revine încălcărilor de către străini a regulilor de ședere și cca 10% revin contravențiilor ce țin de munca nedeclarată a străinilor (Tabelul 25). În raport cu țara de cetățenie cele mai multe încălcări au fost comise de persoanele din Ucraina și Federația Rusă, care însumează o pondere de cca 40%, urmate de cei din România (9%), Turcia (7%) și Israel (6%) (Tabelul 26).

Tabelul 24. Principalii indicatori vizând combaterea șederii ilegale a străinilor, în persoane

Indicatorul	2015	2016	2017
3.8.6. Returnarea străinilor	622	695	507
3.8.8. Custodie publică	120	114	97
3.8.7. Declarați indezirabili	110	65	93

Sursa: BMA/MAI

Tabelul 25. Numărul încălcărilor regimului de ședere în RM de către străini, după tip

Tipul încălcări	2015	2016	2017
3.8.1. Total	4417	3907	3675
<i>inclusiv :</i>			
Ședere ilegală	4059	3485	3312
Muncă nedeclarată	355	414	361
Alte cazuri	3	8	2

Sursa: BMA și IGPF/ MAI

Tabelul 26. Ponderea proceselor – verbale întocmite în privința străinilor pentru încălcarea regulilor de ședere și plasare în câmpul muncii, după țara de origine, în %. Top 5 țări

Țara de cetățenie	2015	2016	2017
Total	100	100	100
<i>inclusiv din:</i>			
Ucraina	23,8	26,0	22,4
Federația Rusă	24,3	21,6	18,0
România	11,3	8,0	9,5
Turcia	6,6	6,2	7,5
Israel	12,4	11,7	6,2

Sursa: BMA/MAI

⁹ <http://lex.justice.md/md/336056/>

II. IMPACTUL MIGRAȚIEI

Fenomenului migrației forței de muncă în Republica Moldova are un impact dublu asupra populației: pe de o parte efectele pozitive socio-economice determinate de remitențe și experiența pe care o capătă în străinătate în diferite domenii, iar pe de altă parte cele de ordin socio-demografic negative, care au dus la deteriorarea capitalului uman.

Prevalența emigrației asupra imigrației are un impact imediat asupra numărului populației, și influențează la descreșterea continuă a acesteia, iar plecarea la muncă peste hotare a femeilor în vârstă fertilă conduce la deteriorarea indicatorilor demografici principali în timp, ca rezultat reducerea natalității și fertilității. În perioada 2015-2017 rata natalității s-a micșorat, în anul 2017 constituind 9,6 născuți-vii la 1.000 locuitori, față de 10,6 născuți-vii la 1.000 locuitori în anul 2015.

În ultimii trei ani se observă o continuă scădere a numărului căsătoriilor înregistrate de la 24,7 mii în 2015 până la 20,9 mii în 2017. Emigrarea unuia din soți conduce la destrămarea definitivă a relațiilor casnice, drept rezultat fiind numărul mare a căsătoriilor desfăcute. În 2017 numărul divorțurilor a fost de 9,3 mii, rata divorțialității constituind cca 2,6 divorțuri la 1.000 locuitori (Tabelul 26).

2.1. Migrația și evoluția demografică

Componenta demografică. Migrația amplifică procesul de îmbătrânire a populației țării, deoarece în migrație participă preponderent persoanele tinere, în vârstă aptă de muncă. De menționat că în anul 2017 coeficientul îmbătrânirii a atins valoarea de 17,7 depășind valoarea critică de 16, ceea ce constată o stare deosebit de avansată a fenomenului. Pentru femei acest coeficient este și mai înalt, constituind 20,5 persoane în vârstă de 60 ani și peste la 100 locuitori. Ratele natalității și nupțialității au fost în scădere față de anul 2015 (Tabelul 26).

De menționat că în perioada analizată se menține tendința de înrăutățire a structurii populației pe vârste. A crescut raportul de dependență demografică (definiția națională) de la 55,7 la 56,2% ¹⁰ (Tabelul 27).

Tabelul 27. Indicatori demografici generali

	2015	2016	2017
1.1.1. Numărul populație la sfârșitul anului, mii persoane	3553,1	3550,9	3547,5
1.1.2. Rata de creștere a populației, %	-0,06	-0,06	-0,09
1.1.3. Rata de natalitate, ‰	10,86	10,53	9,64
1.1.4. Rata de mortalitate, ‰	11,23	10,84	10,40
1.1.5. Sporul natural, ‰	-0,37	-0,31	-0,76
1.1.6. Rata brută de imigrare, ‰	1,18	1,15	1,04
1.1.7. Rata brută de emigrare, ‰	0,63	0,71	0,59
1.1.8. Rata netă a migrației, p.p.	0,55	0,44	0,45

¹⁰Raportul de dependență demografică (definiția internațională) a constituit 38% în 2017, majorând-se cu 1,6 p.p. față de anul 2015 (Tabelul 27).

	2015	2016	2017
Rata nuptialității, ‰	7,0	6,2	5,9
Rata divorțialității, ‰	3,2	3,0	2,6
Coeficientul îmbătrânirii populației -total	16,7	17,2	17,7
din care pentru:			
Bărbați	13,8	14,2	14,8
Femei	19,3	19,9	20,5
Speranța de viață la naștere, ani - total	71,54	72,17	73,21
din care pentru:			
Bărbați	67,52	68,14	69,35
Femei	75,54	76,15	76,96

Sursa: BNS

Tabelul 28. Componenta demografică a populației, %

	2015	2016	2017
1.2.1. Proporția persoanelor în vârstă sub 15 ani	15,97	15,97	15,91
1.2.2. Proporția persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste	10,72	11,17	11,62
1.2.3.1. Raportul de dependență demografică (definiția națională)	55,71	57,09	56,16
1.2.3.2. Raportul de dependență demografică (definiția internațională)	36,42	37,24	37,98
1.2.4. Raportul de vârstă înaintată	20,65	20,54	20,22
1.2.5. Proporția bărbaților în vârstă de 65 de ani și peste	8,43	8,81	9,21
1.2.6. Proporția femeilor în vârstă de 65 de ani și peste	12,85	13,35	13,85
1.2.7. Raportul de feminitate pentru cei în vârstă de 65 de ani și peste	164,45	163,50	162,42
1.4.1.1. Proporția populației în vârstă aptă de muncă (definiția națională)	65,12	64,53	64,04
1.4.1.2. Proporția populației în vârstă aptă de muncă (definiția internațională)	73,30	72,87	72,47
1.4.2.1. Rata de creștere a populației în vârstă aptă de muncă (definiția națională)	99,22	99,03	99,14
1.4.2.2. Rata de creștere a populației în vârstă aptă de muncă (definiția internațională)	99,42	99,34	99,37
1.4.3. Indicele presiunii demografice de muncă	80,59	79,97	80,12
1.4.4. Indicele structurii de vârstă pentru populația aptă de muncă	81,47	82,31	83,37
1.4.5. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 15-39 ani	96,81	96,65	96,57
1.4.6. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 40-64 ani	115,23	115,13	114,80

Sursa: BNS

Tabelul 29. Numărul populației stabile pe sexe și grupe de vârstă, la sfârșitul anului, persoane

Grupa de vârstă, ani	2015			2017		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total	3553056	1709085	1843971	3547539	1705351	1842188
0-4	190722	98199	92523	183769	94611	89158
5-9	192251	99193	93058	194439	100406	94033
10-14	184601	95105	89496	186156	95797	90359
15-19	207760	106416	101344	191464	98434	93030

Grupa de vârstă, ani	2015			2017		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
20–24	280223	142765	137458	249651	127268	122383
25–29	350308	178329	171979	325099	165193	159906
30–34	322250	163953	158297	347230	176372	170858
35–39	274713	137805	136908	288660	146034	142626
40–44	238289	116652	121637	248666	122320	126346
45–49	219799	105323	114476	221041	106467	114574
50–54	243565	113399	130166	224120	104252	119868
55–59	255946	115682	140264	257665	116548	141117
60–64	211657	92203	119454	217391	94576	122815
65–69	136386	56782	79604	165538	67917	97621
70–74	91150	35932	55218	88498	35836	52662
75–79	74766	25984	48782	74823	26213	48610
80–84	44214	14699	29515	45529	14997	30532
85 și peste	34456	10664	23792	37800	12110	25690
<i>din total populație:</i>						
persoane sub VAM (0 -15 ani)	605647	312065	293582	600731	309540	291191
persoane în VAM (16-56/61ani)	2313927	1200391	1113536	2271736	1184933	1086803
persoane peste VAM (57/62 +ani)	633482	196629	436853	675072	210878	464194

Sursa: BNS

Tabelul 30. Populația urbană versus cea rurală

	2015	2016	2017
1.3.1. Numărul populației urbane la sfârșitul anului, mii persoane	1511,1	1516,8	1521,9
Numărul populației rurale la sfârșitul anului, mii persoane	2042,0	2034,1	2025,6
1.3.2. Rata de urbanizare, %	42,52	42,72	42,90
1.3.3. Rata de creștere a populației urbane, %	100,25	100,38	100,33
1.3.4. Proporția persoanelor în vârstă sub 15 ani în mediul urban, %	13,72	13,66	13,58
1.3.5. Proporția persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste în mediul urban, %	10,30	10,90	11,52
1.3.6. Proporția persoanelor în vârstă sub 15 ani în mediul rural, %	17,64	17,69	17,69
1.3.7. Proporția de persoane în vârstă de 65 de ani și peste în mediul rural, %	11,04	11,36	11,69
1.3.8. Raportul de dependență în mediul urban (definiție internațională),%	31,6	32,57	33,51
1.3.9. Raportul de vârstă înaintată în mediul urban , %	18,15	18,14	18,04
1.3.10. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 65 de ani și peste în mediul urban, %	159,52	159,58	159,97
1.3.11. Raportul de dependență în mediul rural (definiție internațională), %	40,22	40,93	41,55
1.3.12. Raportul de vârstă înaintată în mediul rural, %	22,37	22,26	21,83
1.3.13. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 65 de ani și peste în mediul rural, %	167,97	166,39	164,26

Sursa: BNS

2.2. Migrația și dezvoltarea economică

Context macroeconomic. Migrația forței de muncă din țară are un rol important și semnificativ nu numai în termeni demografici dar și economici. Odată cu creșterea

numărului persoanelor care pleacă la muncă a crescut semnificativ cuantumul transferurilor de peste hotare a persoanelor fizice, cu o influență înregistrată asupra principalilor indicatori macroeconomici. În anul 2017, conform datelor BNM, suma remiterilor personale a constituit 1556,89 mil USD (în anul 2016 – 1380,47 mil USD). Creșterea Produsului Intern Brut în ultimii anii în mare parte se atribuie și veniturilor remise de migranții moldoveni care lucrează peste hotare, constituind 176,78 mil lei în anul 2017, față de 122,6 mil în anul 2015. Valoarea nominală a PIB pe cap de locuitor în perioada analizată a crescut continuu. (Tabelul 31).

În anul 2017 în cadrul Programului de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+1”, au fost aprobate 209 proiecte investiționale în sumă de 43,69 mil lei. Proiectele investiționale aprobate spre finanțare, previzionează atragerea investițiilor în economie în valoare de 118,53 mil. lei¹¹

Gospodăriile casnice și remitențele. O sursă importantă de ieșire din sărăcie pentru populația Republicii Moldova o reprezintă remitențele. Datele Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC) demonstrează că proporția gospodăriilor care primesc remitențe, în totalul gospodăriilor casnice din țară în perioada analizată este considerabilă (Tabelul 32). Astfel în 2017, din totalul gospodăriilor 25,0% beneficiau de sursele respective. O pondere mai mare a gospodăriilor beneficiare de remitențe a fost înregistrată în mediul rural față de cel urban, respectiv 28,3% și 21,0%. CBGC denotă că în 2017 remitențele au constituit peste jumătate (53,7%) din venitul disponibil al gospodăriilor casnice din țară, dependente de remitențe (Tabelul 33).

Indicatorii care reflectă piața forței de muncă din Moldova denotă tendințe negative. În perioada 2015–2017 numărul populației economic active¹² a variat, constituind 1259,1 mii persoane în anul 2017, micșorând-se cu cca 14 mii față de anul 2016 și 6,5 mii -2015, rata de activitate a fost de 42,2 % în 2017 în raport cu 42,6% în 2016 și 42,4% - în anul 2015 (Tabelul 34), tendințe spre micșorare a înregistrat și rata de ocupare (Tabelul 35).

Tabelul 31. Indicatori economici globali

	2015*	2016*	2017 **
1.6.1. PIB, prețuri curente, lei	122562742	135396791	176777076
1.6.2. Rata de creștere a PIB, %	-0,4	4,5	4,5
1.6.3. PIB pe locuitor, prețuri curente, lei	34485	38119	49808
1.6.4. Rata de creștere a PIB-ului pe locuitor, %	-0,4	4,5	4,6
1.6.7. Indicele dezvoltării umane (Raportul anual - Dezvoltarea Umană, UNDP)	0,696	0,699	...

Sursa: BNS

* conform metodologiei SCN-1993

** conform metodologiei SCN- 2008

¹¹https://mei.gov.md/sites/default/files/raport_anual_de_activitate_al_ministerului_economiei_si_infrastructurii_pentru_anul_2017.pdf

¹²Populația economic activă include persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzând populația ocupată și șomerii.

Tabelul 32. Dinamica indicatorilor sărăciei

	2015	2016	2017
1.6.5.1. Ponderea populației sub pragul sărăciei absolute, total	9,6	...*	...*
1.6.6. Proporție copiilor sub 18 ani care trăiesc în gospodării sub pragul sărăciei	11,5	...*	...*
1.6.5.2. Ponderea populației sub pragul sărăciei relative	18,8	18,2	17,0

Sursa: BNS

*urmează revizuirea metodologiei de calculare a pragului absolut al sărăciei

Tabelul 33. Impactul remitențelor asupra bunăstării gospodăriilor casnice

		2015	2016	2017
1.7.5. Proporția gospodăriilor care primesc remitențe	Total	25,0	24,8	25,0
	Urban	20,5	21,7	21,0
	Rural	28,5	27,3	28,3
1.7.6. Proporția remitențelor în venitul disponibil al gospodăriilor casnice dependente de remitențe	Total	56,7	55,5	53,7
	Urban	52,0	49,7	46,7
	Rural	59,7	59,2	58,3
1.7.7. Proporția gospodăriilor care s-ar plasa sub pragul sărăciei dacă nu ar primi remitențe	Total	23,4	...*	...*
	Urban	14,4
	Rural	30,5

Sursa: BNS

* urmează revizuirea metodologiei de calculare a pragului absolut al sărăciei

Tabelul 34. Populația economic activă și ocupată

	2015	2016	2017
Populația economic activă, mii persoane	1265,6	1272,8	1259,1
Rata de creștere a populației economic active, %	102,69	100,57	98,9
Rata de activitate	42,4	42,6	42,2
Populația ocupată, mii persoane	1203,6	1219,5	1207,5
Rata de creștere a populației ocupate, %	101,56	101,32	99,0

Sursa: BNS

Tabelul 35. Indicatorii Forței de muncă

	2015	2016	2017
1.5.1.1. Rata de participare la forța de muncă (definiția națională)	49,7	50,0	49,4
1.5.1.2. Rata de participare la forța de muncă (definiția internațională)	46,9	47,2	46,9
1.5.2.1. Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (definiția națională)	40,3	40,8	40,5
1.5.2.2. Rata de ocupare a populației de 15-64 ani (definiția internațională)	44,5	45,2	44,9
1.5.3. Rata șomajului	4,9	4,2	4,1
1.5.4. Rata șomajului în rândul tinerilor (15-24 ani)	12,8	11,2	11,8
1.5.5. Rata șomajului în rândul femeilor	3,6	2,9	3,3
1.5.6. Decalajul de gen în șomaj	-2,5	-2,6	-1,5

Sursa: BNS

2.3. Migrația și dezvoltarea socială

În anii 2015 – 2017 în cadrul Proiectul „ Migrație și dezvoltare locală”- I etapă (obiectivul căruia este asistarea comunităților afectate de migrație în vederea îmbunătățirii serviciilor locale (aprovizionarea cu apă și sanitație, servicii sociale, educație și sănătate) precum și a accesului la oportunități generatoare de venituri (reîncadrarea în câmpul muncii, susținerea dezvoltării afacerilor)) au fost create și consolidate 40 Asociații de Băștinași pilot drept mecanism instituțional de implicare continuă și eficientă a migranților în planificarea dezvoltării locale. Astfel circa 9.000 migranți au contribuit cu peste 3,5 mln lei pentru a aduce servicii mai bune în satele și orașele lor natale¹³.

Prin Hotărârea de Guvern nr.725/2017 cu privire la aprobarea Mecanismului de coordonare a politicii de stat în domeniul Diasporă, Migrație și Dezvoltarea, Guvernul și-a asumat angajamentul de a extinde abordarea integrată a domeniului dat la nivel local. Astfel, „abordarea integrată a domeniului DMD constituie un mecanism de comunicare și coordonare a tuturor părților implicate (autorități publice centrale și locale, societate civilă, mediu academic și privat, organizațiile internaționale, etc.) în vederea realizării obiectivelor strategice ale politicii de stat în domeniul DMD”. În anul 2017 a fost instituit Comitetul Interministerial DMD și au fost desemnate persoane responsabile din cadrul APC la nivel decizional și tehnic.

Migrația populației peste hotare în căutarea unui loc de muncă mai bine plătit pe de o parte reduce sărăcia, însă generează efectele sociale puternice asupra copiilor. În anul 2017 numărul copiilor lăsați în țară fără grija părintească, în rezultatul plecării părinților peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform estimărilor Ministerului Educației Culturii și Cercetării a constituit cca. 77 mii, din care circa 17 mii copii aveau ambii părinți plecați peste hotare și 60 mii copii - un părinte plecat peste hotare (Tabelul 36). De menționat că, aceste date diferă semnificativ de cele ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, conform căruia în anul 2017 numărul copiilor cu părinți plecați peste hotare a fost de 30 mii copii, în anul 2016 numărul acestora constituind cca. 36 mii copii (Tabelul 37).

Migrația influențează integrarea în educație, precum și viziunile privind oportunitatea acesteia. Datele statistice arată că în perioada analizată ratele de înrolare în învățământul general obligatoriu sunt în scădere, prezentând decalaje semnificative dintre mediul urban și cel rural. În învățământul primar rata brută de înrolare în anul 2017 a constituit 90,6%, fiind în diminuare cu 1,2 p.p. în raport cu anul 2015. În mediul rural rata brută de cuprindere în învățământul primar a fost de 75,1% fiind cu 42,2 p.p. mai joasă față de mediul urban. La rândul său rata brută de înrolare în învățământul gimnazial, la nivel național, în 2017 a fost de 86,6%, în mediul rural a constituit 76,1%, cu 28,5 p.p. mai scăzută față de mediul urban (Tabelul 38) .

¹³ http://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/projects/MIDL_Project.html

Deficitul de cadre didactice continuă să fie unul din efectele proceselor migraționiste. Unul din domeniile afectate puternic de migrație rămâne a fi educația, iar exodul cadrelor didactice peste hotarele țării la muncă continuă a fi impulsionat de factorii de ordin economic. Datele ultimului studiu în acest domeniu („Impactul migrației asupra cadrelor didactice și cercetătorilor din Moldova”¹⁴), denotă, că printre factorii ce impulsionează emigrare cadrelor didactice și a cercetătorilor, cel mai semnificativ este salariul. Chiar dacă în ultimii ani cadrele didactice beneficiază de creșteri salariale, acesta, conform datelor BNS, în 2017 a constituit doar 78,3% din salariul mediu lunar pe economie¹⁵. Conform aceleiași surse în perioada analizată numărul cadrelor didactice este într-o scădere continuă de la 39,1 mii persoane în anul de studii 2015/2016 la 37,6 mii în anul 2017/2018¹⁶.

Domeniul sănătății continuă să se confrunte cu anumite probleme privind asigurarea cu personal din cauză plecării angajaților din sistem. Odată cu introducerea schemelor de asigurări obligatorii de asistență medicală, intensitatea exodului din sistem s-a diminuat, indicatorii având o evoluție constantă, însă deficitul de personal rămâne a fi o problemă actuală, în special pentru mediul rural. Completarea instituțiilor medico-sanitare cu medici în perioada analizată la nivel național rămâne a fi la nivel de cca 85% (Tabelul 39).

Conform studiului „Lucrătorii medicali care au migrat din Republica Moldova în Italia și alte țări ale Uniunii Europene”¹⁷, principalii factori ce au făcut ca lucrătorii medicali să plece din sistem rămân a fi salariile mici și condițiile economice în Republica Moldova. Totodată datele studiului denotă că: unii migranți analizează posibilitatea reîntoarcerii potențiale în Moldova în cadrul unor scheme de migrație circulară, dar numai în anumite condiții, inclusiv remunerarea financiară adecvată și obiective clare; circa 67% din cadrele medicale care au migrat încă mai trimit remitențe în țara de baștină, atât cei din Italia, cât și cei din alte țări UE, suma medie a remitențelor lunare trimise acasă de cei chestionați a fost cca 300 EUR, cu o variație în intervalul de la 30 până la 1500 EUR; circa 30% din cadrele medicale care la moment locuiesc în Italia și circa 20% din alte țări UE planifică să revină în Republica Moldova. Respondenții au menționat și pașii ce urmează să fie întreprinși de factorii de decizie pentru a soluționa problema migrației cadrelor medicale: a) salarii ce să asigure o situație financiară personală confortabilă și prosperă; b) condiții de lucru adecvate, inclusiv echipament modern; c) reducerea corupției; d) îmbunătățirea relației dintre pacient și lucrător medical.

În anul 2017 în sistemul ocrotii sănătății activau 10.287 de medici și 20.380 personal medical mediu. Gradul de asigurare cu lucrători medicali constituind 29,0 medici (în UE -

¹⁴Studiu realizat în cadrul proiectul „Gestionarea eficientă a migrației de muncă și a calificărilor” implementat în perioada martie 2011- decembrie 2013, de către Organizația Internațională a Muncii în parteneriat cu Organizația Internațională pentru Migrație și Banca Mondială.

¹⁵BNS (Banca de date statistice) [Raportul dintre câștigul salarial nominal mediu lunar al unui salariat, pe tipuri de activități, și salariul mediu lunar pe economie în ansamblu în anul 2017](http://www.statistica.md/category.php?l=ro&idc=452&), <http://www.statistica.md/category.php?l=ro&idc=452&>

¹⁶BNS: http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Educatia/Educatie_RM_2018.pdf

¹⁷ http://www.hrjobs.ms.md/news/253/86/Studiul-cu-privire-la-lucratorii-medicali-care-au-migrat-din-Republica-Moldova-in-Italia-si-alte-tari-ale-Uniunii-Europene-releva-factorii-de-atractie-si-cei-de-respingere/d.detalii_flash_noutati.

34 medici la 10.000 locuitori) și 57,4 personal mediu la 10.000 locuitori în anul de referință. Completarea cu medici a instituțiilor medico-sanitare a fost de 85,5%, înregistrând o scădere nesemnificativă comparativ cu anul 2016 ¹⁸ (Tabelul 39).

Tabelul 36. Numărul de copii lăsați în RM de părinții care au plecat peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform estimărilor Ministerului Educației, Culturii și Cercetării*

	2015	2016	2017
Total copii	40010	n/a	77180
<i>inclusiv cu:</i>			
Un părinte plecat	30008	n/a	60400
Ambii părinți plecați	10002	n/a	16780

Sursa: Sistemul Informațional de Management în Educație al MECC

Tabelul 37. Numărul de copii lăsați în RM de părinți, care au plecat peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform datelor Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale *

	2015	2016	2017
Total copii, cu unul sau ambii părinți plecați peste hotare la muncă, <i>Stoc la sfârșitul anului</i>	38921	36114	30320

* datele oferite de către structurile teritoriale de asistență socială

Tabelul 38. Evoluția ratelor brute de înrolare în învățământul general obligatoriu*

		2015	2016	2017
Primară	Total	91,8	91,3	90,6
	Urban	112,7	114,5	117,3
	Rural	79,6	77,7	75,1
Gimnazială	Total	86,7	86,6	86,6
	Urban	100,7	102,7	104,6
	Rural	79,0	77,5	76,1

Sursa: BNS

*Notă: Rata brută de cuprindere reprezintă numărul total de elevi dintr-un anumit nivel educațional, indiferent de vârstă, exprimat ca raport procentual față de populația totală din grupa de vârstă oficială corespunzătoare nivelului dat, într-un anumit an de studii.

Tabelul 39. Personalul medical în sistemul ocrotirii sănătății

	2015	2016	2017
Medici, total persoane	10397	10388	10287
din care medici de familie	1725	1735	1722
Personal medical mediu de specialitate, total persoane	21527	20972	20380
Gradul de asigurare cu medici la 10.000 locuitori	29,3	29,2	29,0

¹⁸ MSMPs : <http://cnms.md/ro/rapoarte/anuar-statistic-medical>

Gradul de asigurare cu personal medical mediu de specialitate la 10.000 locuitori	60,6	59,0	57,4
Completarea cu medici a instituțiilor medico-sanitare, în %	84,3	85,9	85,5
Medici angajați pe parcursul anului din promoția anului gestionar -total	164	239	241
din care:			
în mediul rural	13	26	15
Personal medical angaja pe parcursul anului din promoția anului gestionar -total	245	317	362
din care:			
în mediul rural	9	14	20

Sursa: MSMPS

III. CADRUL DE GESTIONARE A MIGRAȚIEI

3.1. Cadrul Legislativ

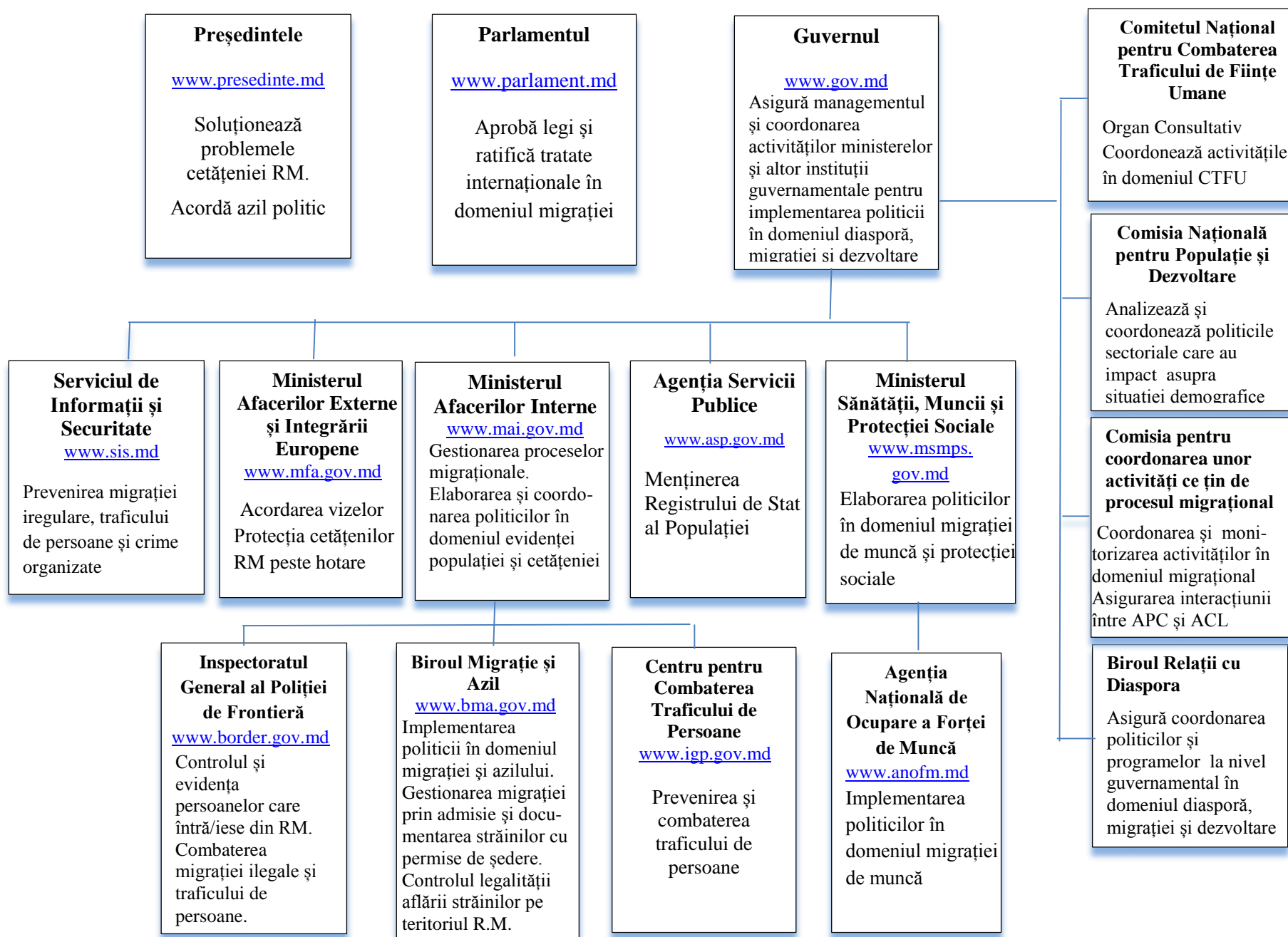
- Legea nr.273/1994 cu privire la actele de identitate din sistemul național de pașapoarte;
- Legea nr.269/1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova;
- Legea nr.1024/2000 cetățeniei Republicii Moldova;
- Legea nr. 467-XV/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat;
- Legea nr.241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane;
- Legea nr. 71-XVI/2007 cu privire la registre;
- Legea 180/2008 cu privire la migrația de muncă;
- Legea nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova;
- Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova;
- Legea nr.274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova;
- Legea nr.166/2012 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020” ;
- Legea nr.257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sânt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova;

3.2. Cadrul Normativ

- Hotărârea Guvernului nr.197/2001 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura dobândirii și pierderii cetățeniei Republicii Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr.834/2008 cu privire la Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră;

- Hotărârea Guvernului nr.492/2011 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedurile de returnare, expulzare și readmisie a străinilor de pe teritoriul Republicii;
- Hotărârea Guvernului nr.655/2011 cu privire la aprobarea Strategiei Naționale a Moldovei în domeniul Migrației și azilului (2012-2020);
- Hotărârea Guvernului nr.50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor;
- Hotărârea Guvernului nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr.339/2014 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2014-2016 privind susținerea reintegrării cetățenilor Republicii Moldova reîntorși de peste hotare;
- Hotărârea Guvernului nr.765/2014 cu privire la aprobarea listei documentelor de călătorie acceptate pentru traversarea de către străini a frontierei de stat a Republicii Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr.1005/2014 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de management integrat al frontierei de stat pentru perioada 2015-2017 și a Planului de implementare a acesteia;
- Hotărârea Guvernului nr.736/2016 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2016-2020 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul migrației și azilului (2011-2020);
- Hotărârea Guvernului nr.200/2016 cu privire la aprobarea Strategiei naționale „Diaspora-2025” și a Planului de acțiuni pentru anii 2016-2018 privind implementarea acesteia;
- Hotărârea Guvernului nr.1472/2016 cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană în perioada 2017–2019;
- Hotărârea Guvernului nr.1473/2016 cu privire la aprobarea Strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017–2021;
- Hotărârea Guvernului nr.725/2017 cu privire la Mecanismul de coordonare a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării.

3.3. Cadrul Instituțional - schemă

Compendiul Statistic a fost elaborat cu suportul membrilor Grupului Tehnic de Lucru interinstituțional responsabil de elaborarea Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova:

Instituția	Nume, Prenume	Date de contact:	
		nr. telefon	e-mail
Biroul migrați și azil	Poalelungi Olga (coordonator)	022 27 22 03	olga.poalelungi@bma.gov.md
	Mazur Jana	022 27 69 02	jana.mazur@bma.gov.md
	Certan Valeriu	022 27 72 51	certan.valeriu@bma.gov.md
	Roibu Raisa	022 26 56 08	raisa.roibu@bma.gov.md
	Morei Adela	022 26 56 23	adela.morei@bma.gov.md
Agentia Servicii Publice	Ispravnic Liudmila	022 50 44 35	liudmila.ispravnic@asp.gov.md
Biroul Național de Statistică	Ușurelu Maria	022 40 31 00	maria.usurelu@statistica.gov.md
	Furtună Svetlana	022 24 15 01	svetlana.furtuna@statistica.gov.md
Biroul Relații cu Diaspora	Zubco Nadejda	022 25 04 94	nadejda.zubco@brd.gov.md
Banca Națională a Moldovei	Moraru Angela	022 82 23 13	angela.moraru@bnm.md
Centru pentru Combaterea Traficului de Persoane	Malîhina Ecaterina	0786 777 111	ecaterina.malihina@igp.gov.md
Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Radu Natalia	022 26 45 54	natalia.radu@border.gov.md
	Ianițchi Alexandru		alexandru.ianitchi@border.gov.md
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Păduraru Oxana	022 78 87 47	oxana.paduraru@mfa.gov.md
Ministerul Afacerilor Interne	Cotoman Olesea	022 25 54 14	olesea.cotoman@mai.gov.md
Ministerul Educației Culturii și Cercetării	Bezu Angela	022 23 37 66	angela.bezu@gmail.com
Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	Zaharia Anastasia	022 26 88 44	anastasia.zaharia@msmps.gov.md
Centrul de Investigatii Sociologice si Marketing, CBS-AXA SRL IM	Vremiş Maria	0690 66 578	mariavremis@yahoo.com